

Finanssivalvonnan lehdistötilaisuus 28.3.2017

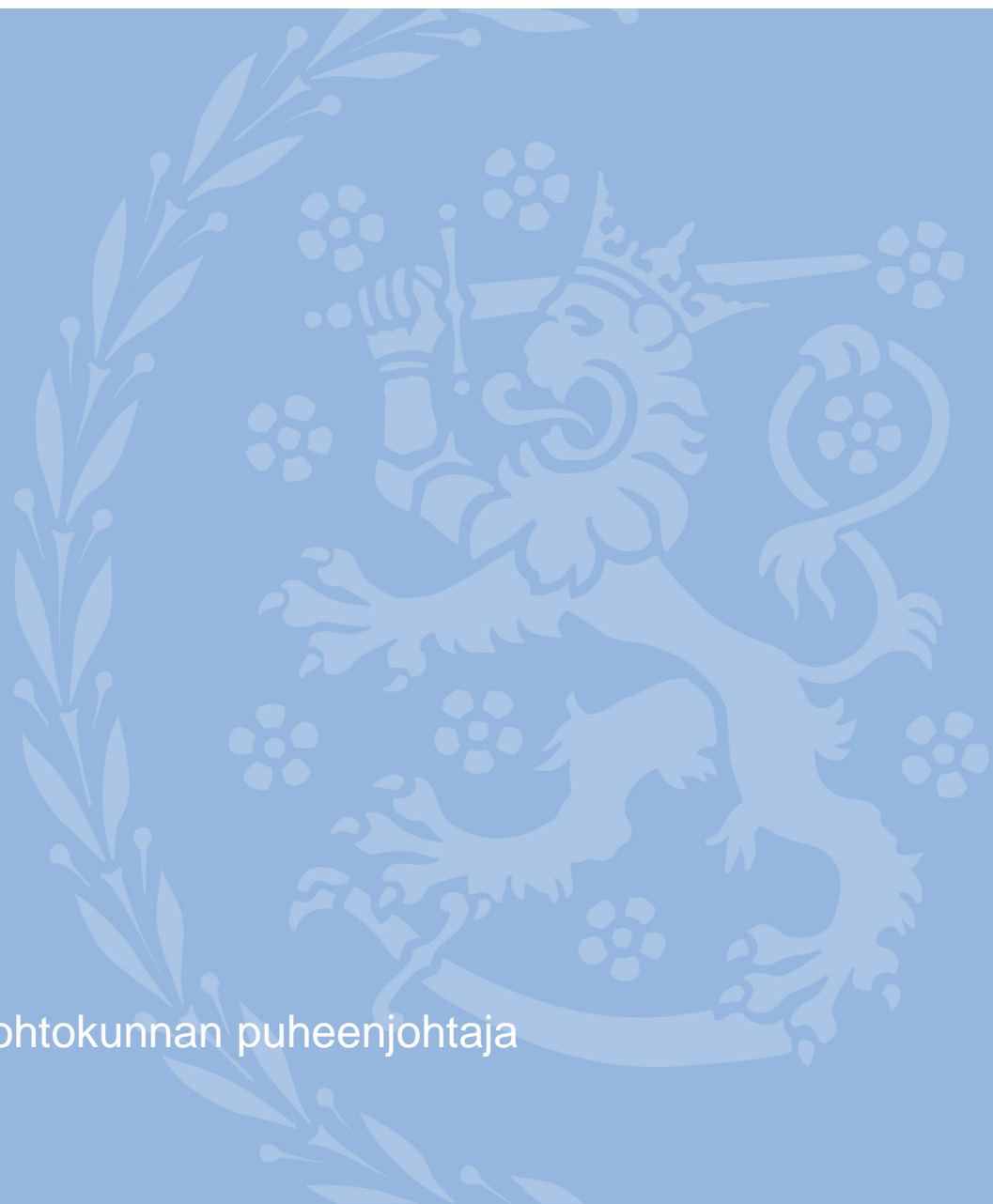
Klo 10: Makrovakaas, lainakatto ja sääntelyn kehittäminen

Klo 10.30: Valvottavien taloudellinen tila ja riskit

Makrovakaus

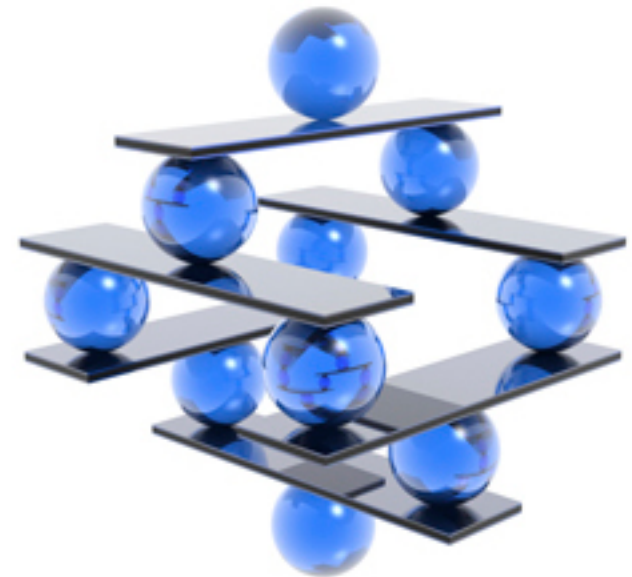
Olli Rehn, Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtaja

Lehdistötilaisuus 28.3.2017

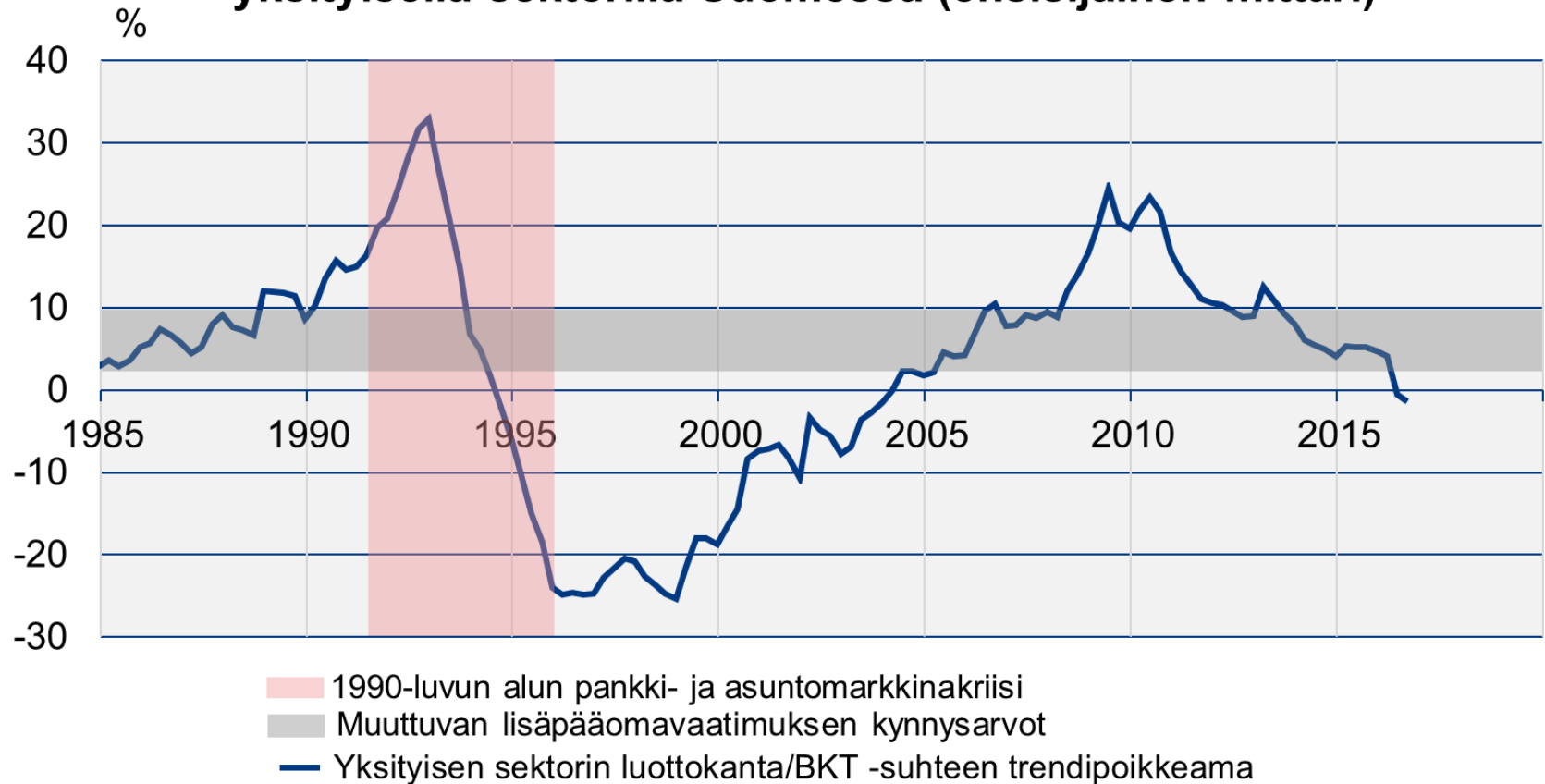

- Muuttuva lisäpääomavaatimus (vastasyklinen pääomapuskuri) säilyy edelleen nollassa

BKT:hen suhteutetun luottokannan trendipoikkeama yksityisellä sektorilla Suomessa (ensisijainen mittari)

Indikaattori on laskettu Baselin komitean (2010) suositusten mukaisesti yksipuolisella Hodrick–Prescott-suotimella ($\lambda = 400\,000$).

Lähteet: Kansainvälinen järjestelypankki (BIS), Tilastokeskus sekä Suomen Pankin laskelmat.

21.3.2017

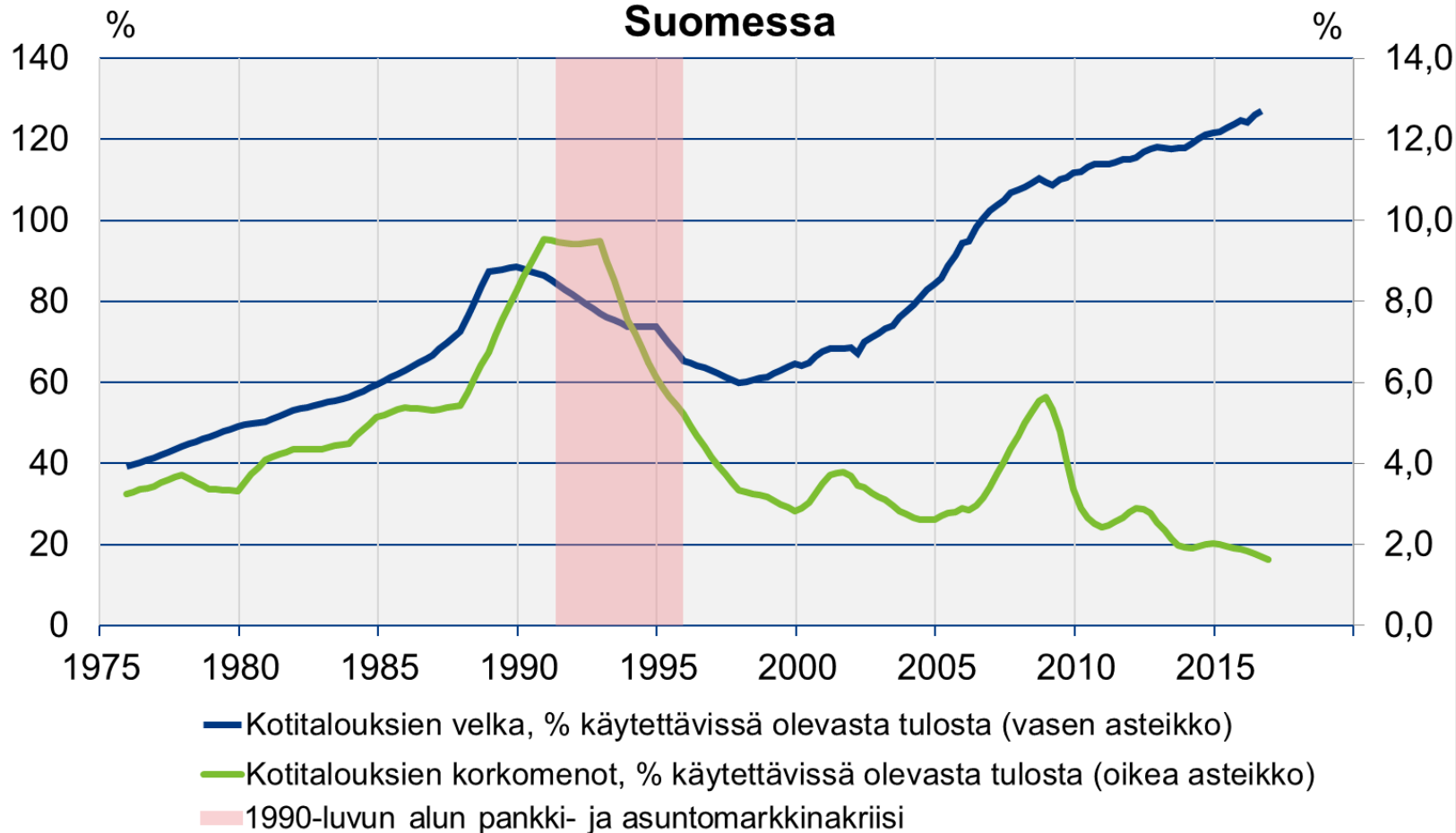
- Muuttuva lisöpääomavaatimus (vastasyklinen pääomapuskuri) säilyy edelleen nollassa
- Finanssivalvonta valmistelee 15 prosentin riskipainoalarajan asettamista sisäisiä malleja käyttävien pankkien asuntolainasalkuille
 - tavoitteena tulla voimaan 1.1.2018 alkaen
- Ei tiukennuksia lainakattorajoihin (90/95 %)

Kotitalouksien velkaantuneisuus suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin

Kotitalouksien velkaantumisaste ja korkorasitus Suomessa

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

16.3.2017

- Vähimmäisriskipainojen alarajalla osaltaan varmistetaan, että
 - luottolaitokset ovat riittävästi varautuneet asuntoluotoista kriisitilanteessa aiheutuviin luottotappioihin ja järjestelmäriskeihin
 - luottolaitosten luotonanto- ja toimintakyky ja markkinaosapuolten luottamus näitä kohtaan säilyvät kriisitilanteissakin
- Kriisisimulaatio- ja stressitestilaskelmat tukevat vähimmäisriskipainojen asettamista 15 prosenttiin

Kokemuksia lainakatosta ja sääntelyn kehittäminen

Anneli Tuominen, Finanssivalvonnan johtaja

Lehdistötilaisuus 28.3.2017

Asuntolainojen enimmäisluototussuhde (ns. lainakatto) tuli voimaan 1.7.2016

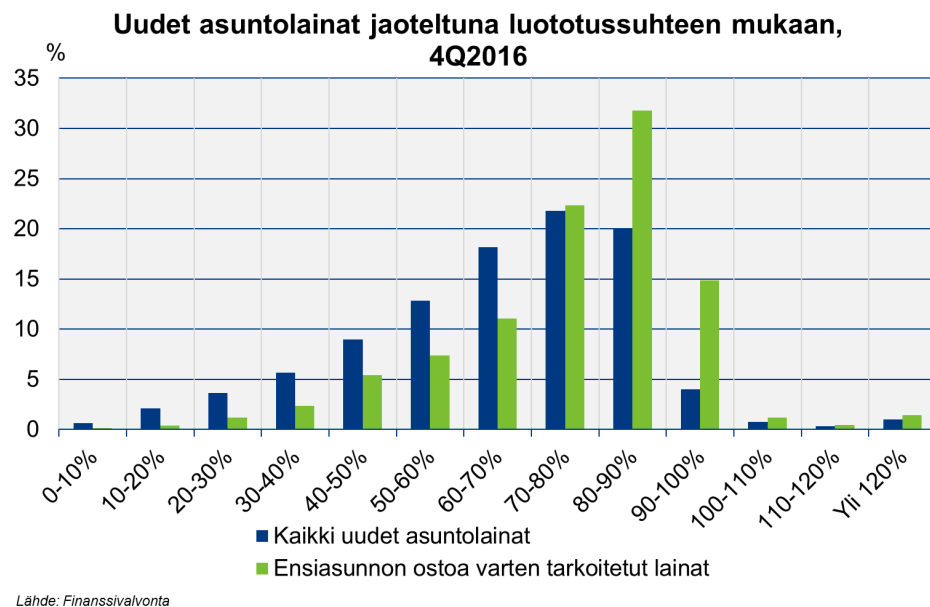

- Luottolaitoslain mukaan uusien asuntolainojen luototussuhde saa olla enintään 90 % (ensiasunnon kohdalla 95 %)
 - Poikkeuksina esim. asunnonvaihtotilanteet ja ASP-lainat
- Luototussuhde on lainan määrä suhteessa vakuuksiin
- Vakuuksiin luetaan mukaan
 - Ensisijainen asuntopantti
 - Lainanottajan muut asuntopantit (esim. vapaa-ajan asunnot)
 - Vierasvelkapantit
 - Muut reaali- vakuudet
- Finanssivalvonta kerännyt ensimmäiset raportit toteutuneista luototussuhteista

Uusien asuntoluottojen luototussuhteet usein korkeita

- Korkean (yli 90 %) luototussuhteen omaavia asuntoluottoja
 - Kaikista asuntolainoista noin 6 %
 - Ensiasuntolainoista 18 %
- Hankittavan asunnon lisäksi muita vakuuksia noin 30 %
- Raporttien mukaan sääntelyn vastaisia ylityksiä 2,9 %
- Luvuissa eivät näy asuntolainan yhteydessä myönnetty kulutusluotot
- Jos lasketaan lainan suhde asunnon arvoon (ns. LTV), on korkean luototussuhteen lainoja vieläkin enemmän

- Suomessa käytössä enimmäisluototussuhde ("lainakatto"), joka rajaa asuntolainan määrän suhteessa *vakuuksien arvoon*
- Heikkoudet:
 - Muiden kuin asuntovakuuksien huomiointi mahdollistaa suuremmat luotot
 - Voidaan kiertää kulutusluotoilla (vakuudettomilla tai vakuudellisilla)
- Alustavia ajatuksia vakuuksiin sidotun lainakaton kehittämisestä:
 - Kaikkien vakuuksien sijaan tulisi huomioida vain hankittavan asunnon arvo
 - Asuntolainoiksi katsottaisiin kaikki asunnon hankintaan tarkoitetut luotot vakuuksista riippumatta
 - Tulisi mahdollistaa poikkeaminen rajoituksista määritellyssä osuudessa lainoista

IMF ja Euroopan järjestelmäriskikomitea suositelleet makrovakaussäätelyvälineistön laajentamista Suomessa

- Nykyinen enimmäisluototussuhde ei ehkäise asuntomarkkinoiden ylikuumentumista eikä ylivelkaantumista
- Useissa EU-maissa käytössä tuloihin sidottuja lainakattoja
 - mm. Iso-Britannia, Irlanti, Alankomaat, Puola, Norja ja Viro
- Toteutusvaihtoehtoina mm. asuntoluoton määrä suhteessa vuosituloihin tai kuukausittaiset lainanhoitomenot suhteessa tuloihin
 - Sääntelyn tulisi kuitenkin olla riittävän joustava
- Finanssivalvonta kartoittaa lainsäädännön muutostarpeita yhdessä muiden viranomaisten kanssa

**FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN**
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Kiitos!

#finanssisektori #makrovakaus

FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Valvottavien taloudellinen tila ja riskit

Lehdistötilaisuus 28.3.2017

- Euroopan finanssisektorin tila ja riskit
- Suomen finanssisektorin tila
 - pankkisektori
 - työeläkesektori
 - henki- ja vahinkovakuutussektorit
 - riskit
- Suomen finanssisektorin rakennemuutokset
- Sijoitustuotteiden myynnin sääntely tiukentumassa 2018

Euroopan finanssisektorin tila ja riskit

- Riskit säilyneet korkealla tasolla samalla kun poliittinen epävarmuus lisääntynyt
- Merkittävimmät euroalueen rahoitusvakautta uhkaavat riskit:
 - Ylimitoitettu riskinotto ja hinnoittelun vääristyminen matalan korkotason ympäristössä
 - Pankkien ja vakuutusyhtiöiden heikko kannattavuus, samalla kun toimintaympäristö muuttuu erityisesti digitalisaation myötä
 - Julkisen ja yksityisen sektorin korkea velkaantuneisuus
 - Varjopankkisektorin kasvu ja sen aiheuttamat riskit muulle finanssisektorille

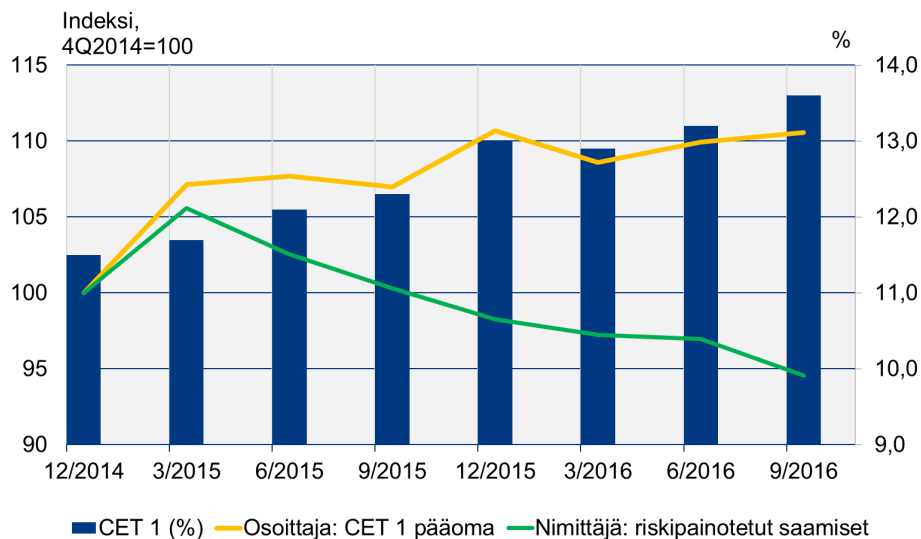

- Voimakas systeeminen riski
- Keskitason systeeminen riski
- Mahdollinen systeeminen riski

Eurooppalaisten pankkien vakavaraisuus vahvistunut, järjestämättömien saamisten ongelma vielä ratkaisematta

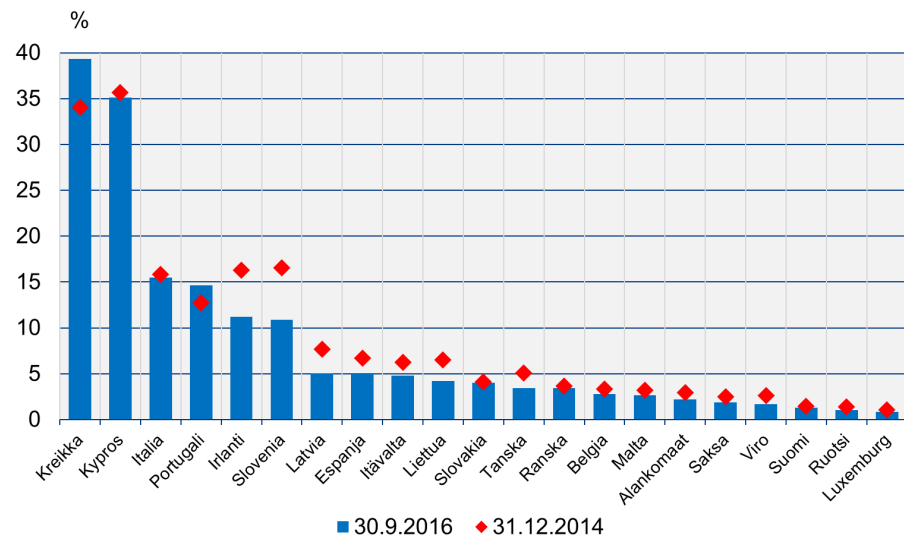

Ydinvakavaraisuus-suhdeluku (CET 1) jaettuna osatekijöihin

Lähde: EBA

Eurooppalaisten pankkien järjestämättömien saamisten osuus kaikista saamisista

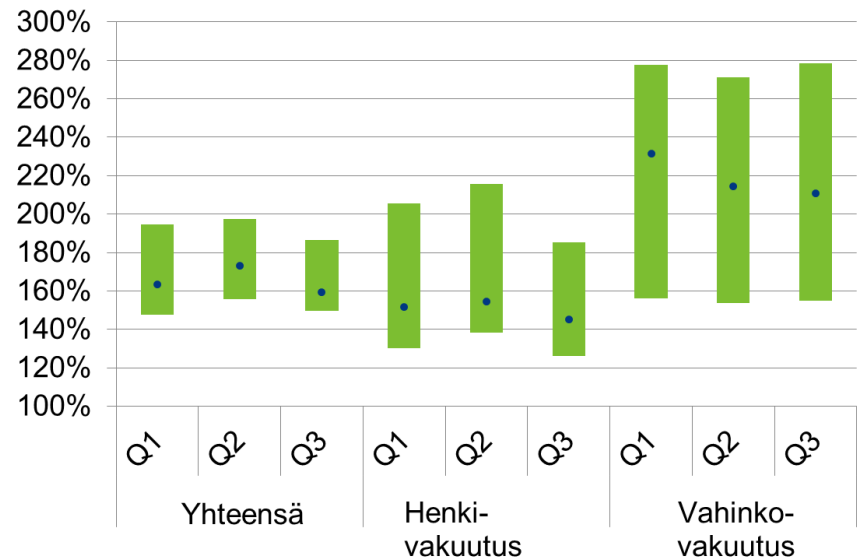
Lähde: EKP Consolidated banking data

Euroopan vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus kohtuullisen hyvällä tasolla

- Pääomien kasvattaminen ennakkoon ja toisaalta siirtymäsäännöt edesauttoivat sopeutumista uuteen sääntelyyn
 - Siirtymäsääntöjen käyttö vaihtelee maittain ja yhtiöittäin, mikä vaikeuttaa vertailua
- Matala korkotaso edelleen Euroopan vakuutussektorin suurin haaste
 - Markkinariskit ja makrotalouden riskit korkealla tasolla

Vakavaraisuussuhde

Vakavaraisuussuhteen tulisi olla vähintään 100 %

Suomen pankkisektorin tila

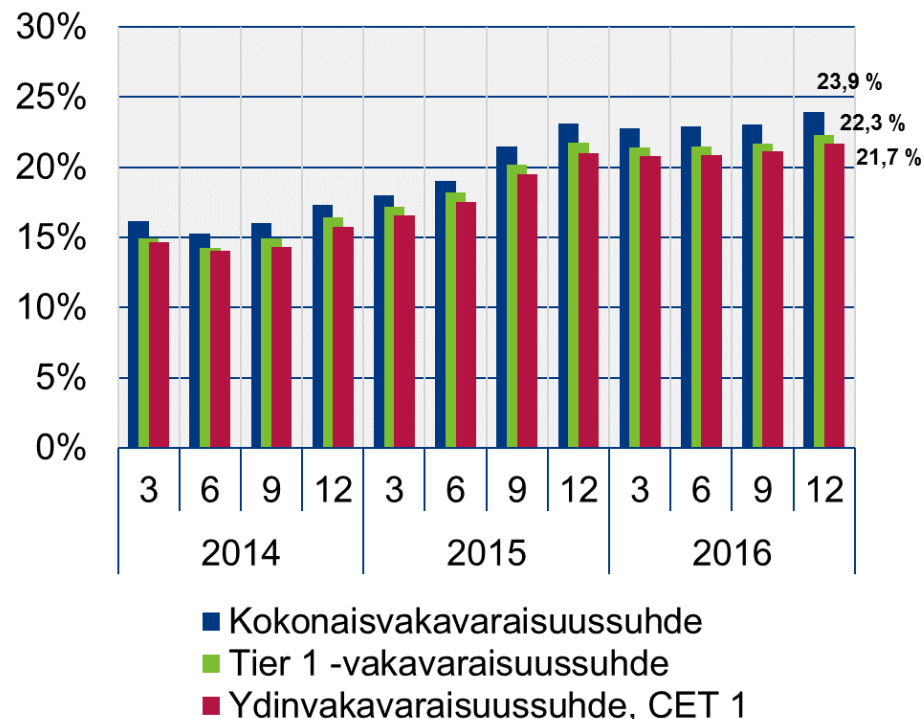

Pankkisektorin vakavaraisuus vahva

- Ydinvakavaraisuussuhde (CET 1) 21,7 % (Q4 2015: 21,0 %)
 - Ilman Nordea Pankki Suomea 20,0 %
 - OP Ryhmän riskipainojen korotus 2/2017 laskee sektorin lukuja noin 1,2 prosenttiyksikköä
- Omien varojen kasvu vakavaraisuuden vahvistumisen taustalla
- Suomen pankkisektori keskimääräistä vakavaraisempi
 - Euroopan pankkisektorin ydinvakavaraisuussuhde 13,6 % Q3/2016

Kotimaisen pankkisektorin* vakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta

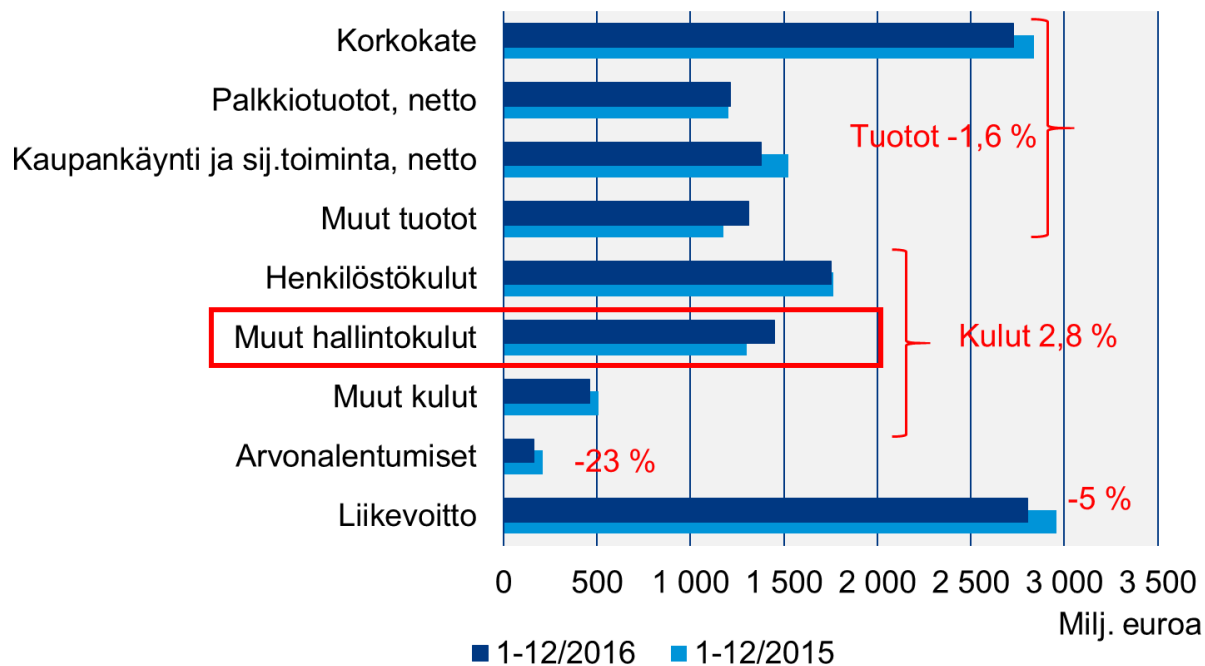
*ml. Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj

Kulujen kasvu heikensi kannattavuutta

- Liiketoiminnan kehittämishankkeet sitoivat resursseja ja nostivat kuluja
- Korkokatteen laskua jarrutti luottokannan kasvu
- Nettopalkkiotuottojen kasvu pysähtyi
- Merkittävin riski kohdistuu maksuliikenteen palkkioihin

Kotimaisen pankkisektorin* tuloslaskelman pääerät

Lähde: Finanssivalvonta.

* ml. Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj

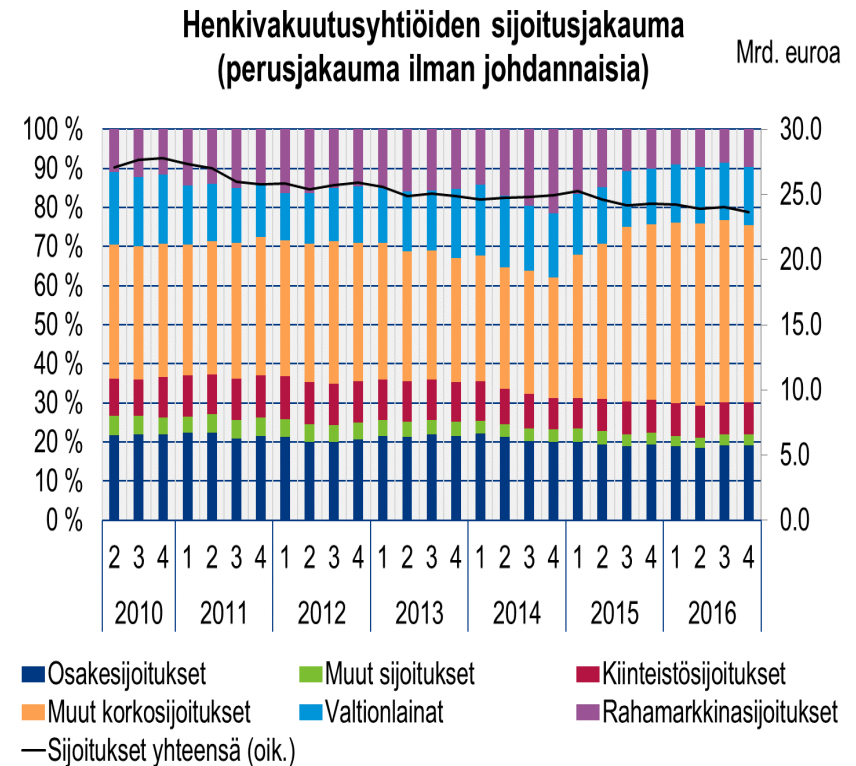

Suomen henki- ja vahinkovakuutussektorien tila

Henkivakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan 5,2 prosentin tuotto tuki vakavaraisuutta

- Sektorin keskimääräinen vakavaraisuussuhde (SCR) 180 % (1.1.2016: 190 %)
 - Heikkeneminen johtui etenkin vastuvelan laskennassa käytettävän korkokäyrän laskusta
 - Suomi-yhtiön vakuutuskanta mukana vain vuoden lopun luvuissa
- Sijoitusten tuotto parani edellisestä vuodesta
 - Parhaiten tuottivat osakkeet 7,9 %, heikoimmin korkosijoitukset 4,6 %

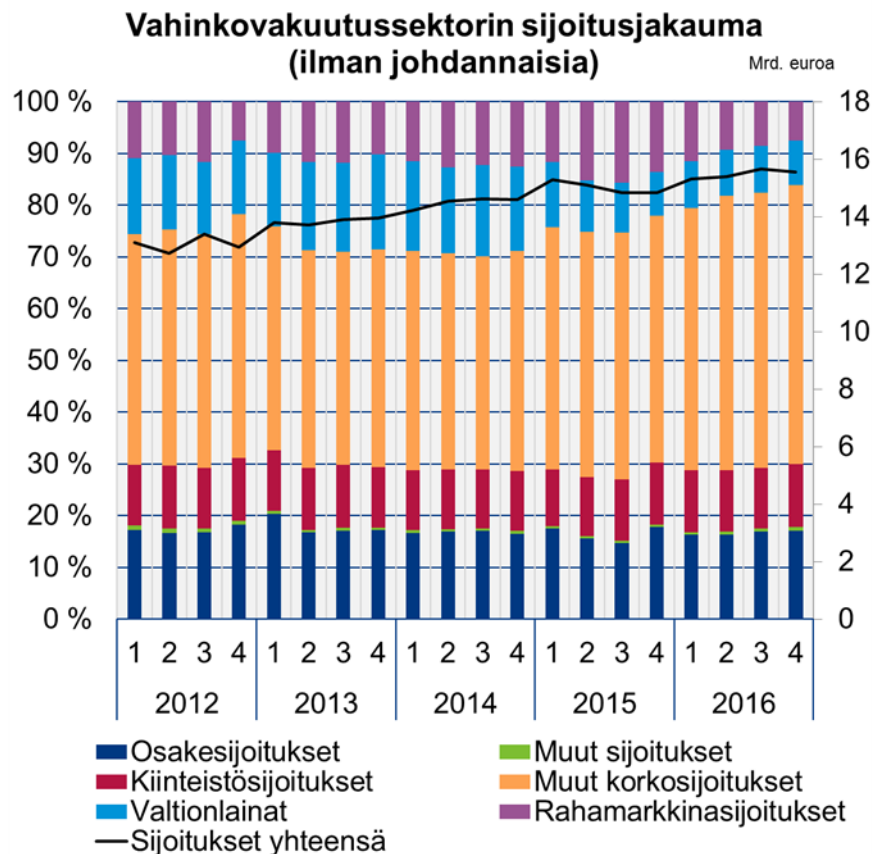

Lähde: Finanssivalvonta

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus hyvällä tasolla, sijoitukset tuottivat 4,3 %

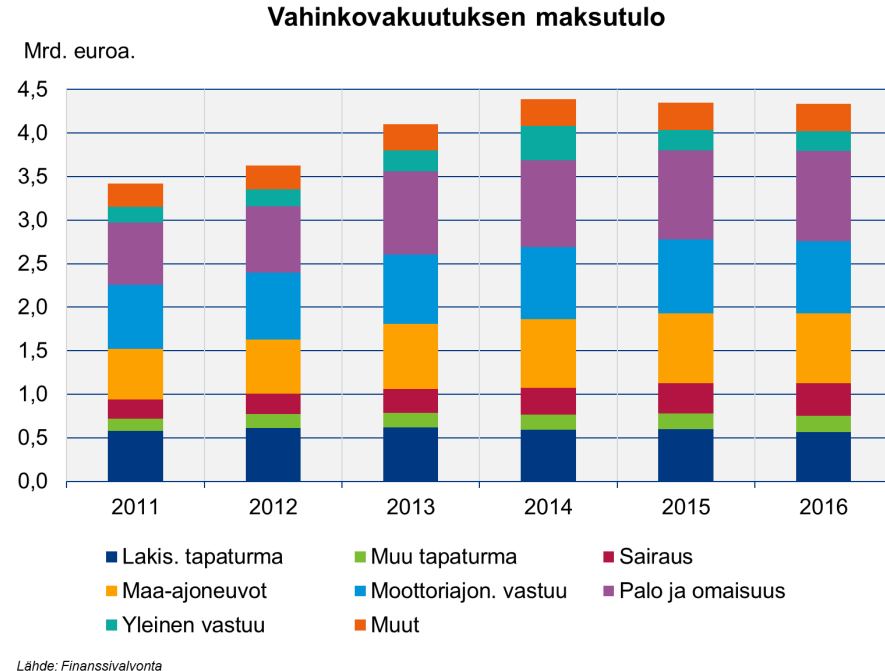
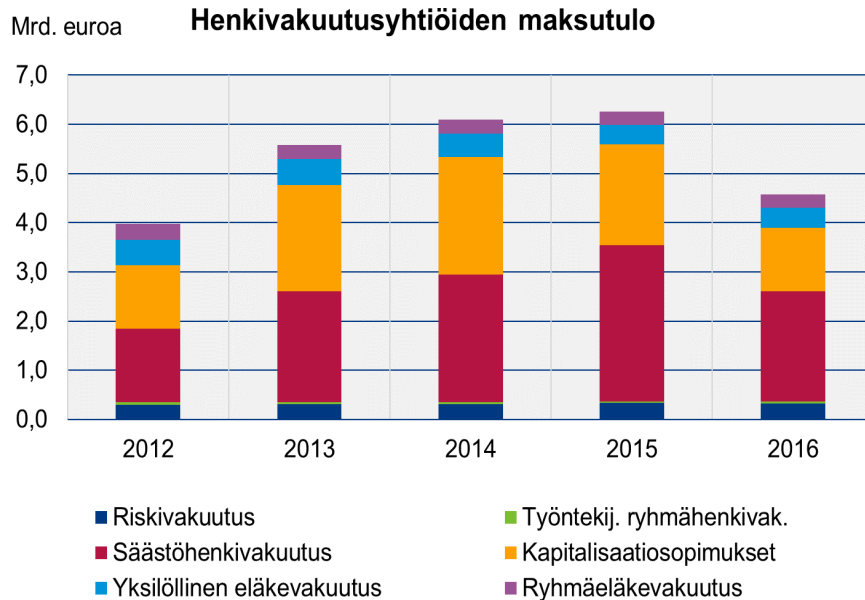

- Vakavaraisuussuhde (SCR) vuoden lopussa 220 % (1.1.2016: 228 %) – Lasku johtui korkokäyrän laskusta ja osingonjaoista
- Vakuutustoiminnan kannattavuutta kuvaava yhdistetty kulusuhde parantunut 92,3 prosenttiin (96,1 %)
- Sijoituksista parhaiten tuottivat osakkeet 7,4 % ja heikoimmin korkosijoitukset 3,6 %

Lähde: Finanssivalvonta

Henkivakuutuksen maksutulo romahti, vahinkovakuutuksen maksutulo polki paikoillaan

Lähde: Finanssivalvonta

Lähde: Finanssivalvonta

- Henkivakuutusyhtiöiden maksutulo laski yli neljänneksen
 - Eniten laski sijoitussidonnaisten tuotteiden myynti
- Vahinkovakuutusyhtiöiden maksutulon kasvu pysähdyksissä vuodesta 2015
 - Hintakilpailu ja ulkomaiset toimijat heikensivät kasvua
 - Vapaaehtoisessa sairauskuluvakuutuksessa pientä kasvua

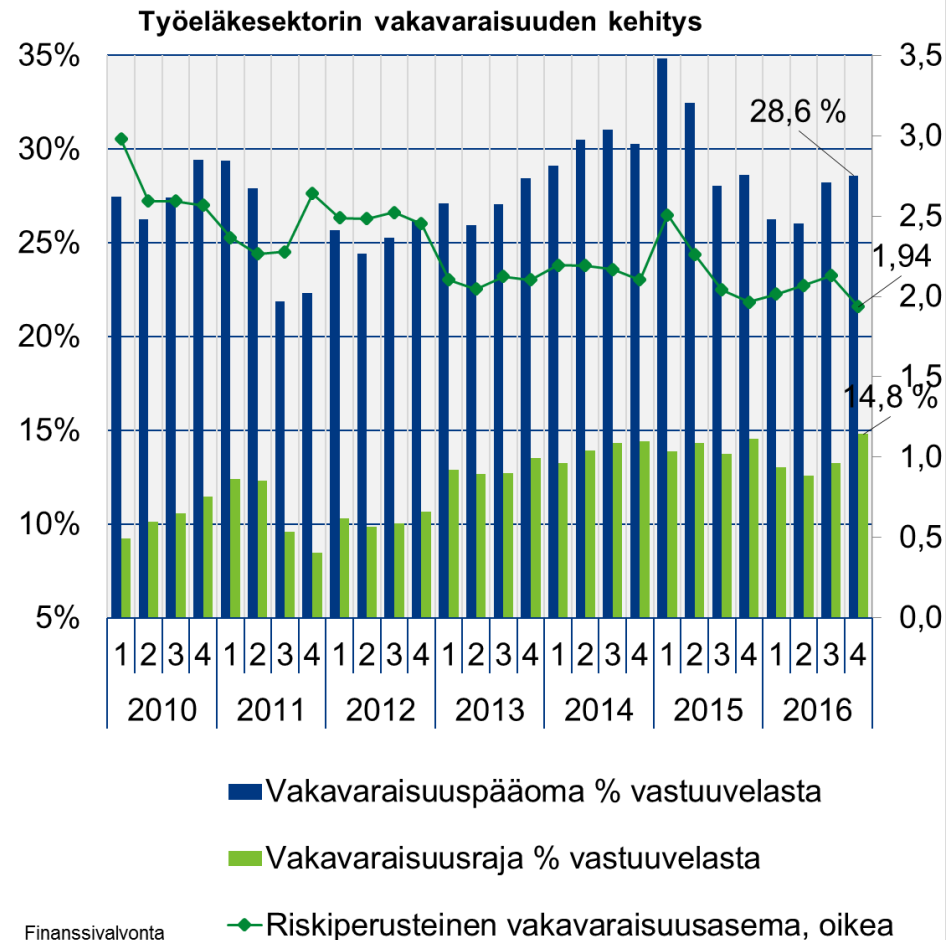
Suomen työeläkesektorin tila

Työeläkevakuutussektorin vakavaraisuusaste palasi vuoden takaiselle tasolle

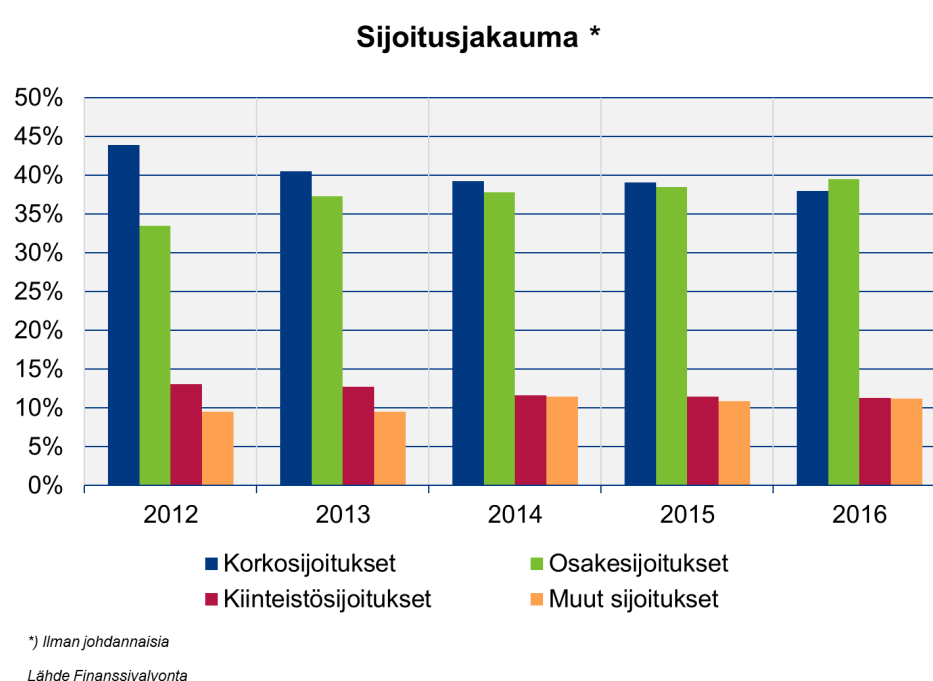
- Toisen vuosipuoliskon hyvät sijoitustuotot nostivat sektorin vakavaraisuusastetta
- Vuoden sijoitustuotto (5,1 %) yli tuottovaatimuksen
- Riskinottoa kasvatettu toisen vuosipuoliskon aikana
 - Kasvanut riski näkyy riskiperusteisen vakavaraisuusrajan nousuna
 - Riskiperusteinen vakavaraisuusasema eli vakavaraisuuspääoman suhde riskeihin laski

Työeläkevakuutussektorilla riskinottoa lisätty erityisesti nostamalla osakeriskiä

- Osakeriskin määrä kasvoi erityisesti viimeisen neljänneksen aikana
 - Osakesijoitukset nousivat suurimmaksi sijoitusluokaksi
- Ennakoiko sektori osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun (OLV) nostoa osakeriskiä kasvattamalla?

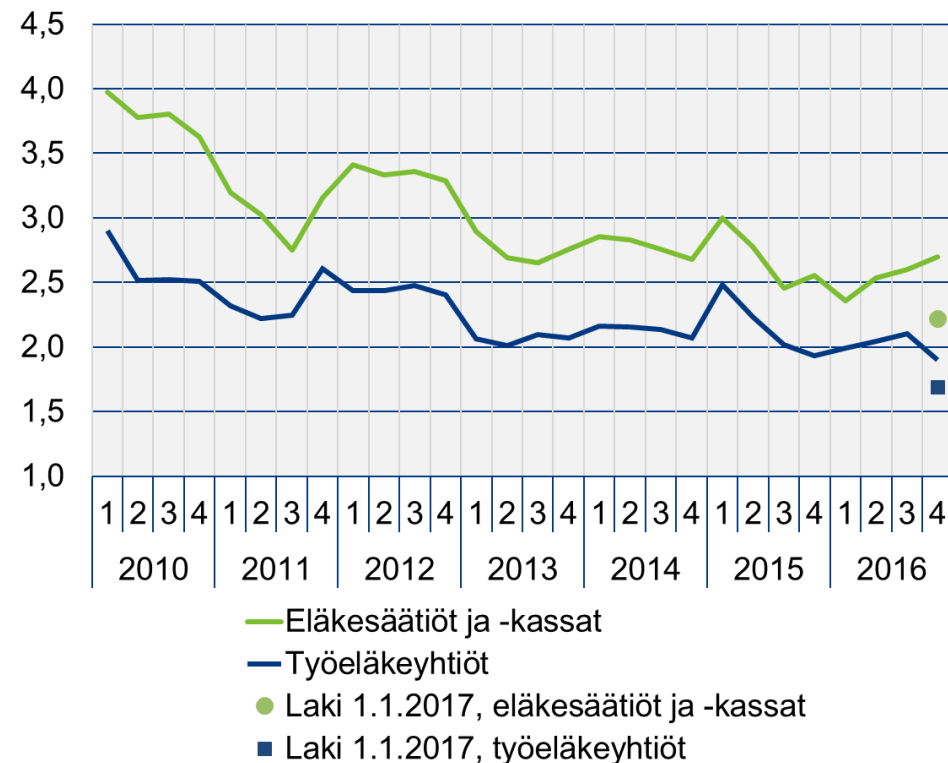

Työeläkesektorin uusi kehikko mittaa vakavaraisuutta entistä paremmin

- Uusi vakavaraisuuskehikko muuttaa tunnuslukuja
 - Euromääräinen vakavaraisuusraja kasvaa, koska jatkossa se lasketaan koko sijoitusomaisuudelle
 - Vakavaraisuusasema laskee
- Sektorin uusi keskimääräinen vakavaraisuusasema olisi ollut 1,7 (Q4/2016: 1,9)
- Riskinkantokyky ei kuitenkaan oleellisesti muutu

Työeläkevakuutusyhtiöiden, eläkesäätiöiden ja -kassojen riskiperusteiset vakavaraisuusasemat

Finanssivalvonta

Suomen finanssisektorin riskit

Mahdollinen yleinen korkotason nousu olisi pääsääntöisesti hyvä asia, mutta se toisi mukanaan myös riskejä

- Odotukset talouskasvun kohenemisesta heijastuneet odotuksena yleisen korkotason noususta
- Korkotason nousun lyhyen aikavälin vaikutukset:
 - Vastuuvelan nykyarvon ja korkosijoitusten markkina-arvon laskun nettovaikutus positiivinen henki- ja vahinkovakuutusyhtiöillä
 - Työeläkelaitosten osalta vaikutus negatiivinen korkosijoitusten arvon laskiessa
 - Ei vaikuta vastuuvelan määrään
 - Pidemmällä tähtäyksellä korkojen nousu on positiivinen myös työeläkelaitoksille
 - Kasvattaa pankkien korkotuottoja korkokatteen kautta
 - Korkosijoitusten arvon laskulla vähäinen tulosvaikutus

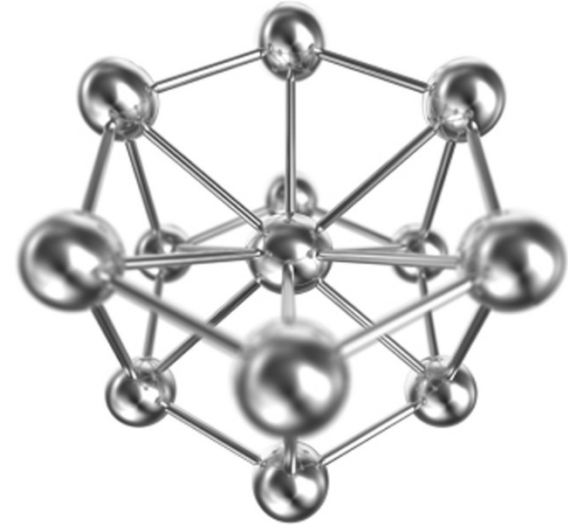
	Yleisen korkotason nousun kokonaisvaikutus
Henkivakuutus	Positiivinen
Vahinkovakuutus	Positiivinen
Työeläkelaitokset	Negatiivinen
Pankit	Positiivinen

 Negatiivinen
 Positiivinen

Suomen finanssisektorin riskit ennallaan, linkit Pohjoismaihin kiinteät

- Rakenteelliset heikkoudet
 - Finanssimarkkinat keskittyneet
 - Kotitalouksien velkaantuneisuus korkea
 - Pankkien markkinavarainhankinnan osuus suuri
- Kytkeytyneisyys Pohjoismaihin merkittävä
- Uudet liiketoimintamallit tuovat mukanaan uusia riskejä
- Perusliiketoiminnasta huolehtiminen ei saa jäädä digitalisaation varjoon

Suomen finanssisektorin rakennemuutokset

Pankkitoiminnan sivukonttoristuminen

- Useita pankkien sivuliikkeitä toiminut pidemmän aikaa, suurin osa pieniä
- Vuoden 2017 alusta lukien Nordea toiminut Suomessa sivuliikkeenä, jota valvoo EKP rajoitetuin toimivaltuuksin
- Danske Bank ilmoitti helmikuun alussa tutkivansa mahdollisuuksia muuttaa Suomen-tytäryhtiön toiminta sivuliikkeeksi

Vakuutusyhtiöiden sivukonttoristuminen

- Melko vähän ulkomaisten vakuutusyhtiöiden sivuliikkeitä
- If on päättänyt Suomen-toimintojensa muuttamisesta sivuliikkeeksi

Suomen kannalta oleellista, sijaitseeko pankin pääkonttori pankkiunionissa

	Pankkiunionissa	Ei pankkiunionissa
Vakavaraisuusvalvoja	EKP (yhteistyössä kotimaan valvojan kanssa)	Kotimaan valvoja
Vakavaraisuusvaatimukset (Pilari II)	EKP:n vaatimukset	Kotimaan vaatimukset
Makrovakausvaatimukset	Osin kotimaan, osin sivuliikkeen sijaintimaan vaatimukset	Osin kotimaan, osin sivuliikkeen sijaintimaan vaatimukset
Kriisinratkaisu	SRB:n (Single Resolution Board, Yhteinen kriisinratkaisuneuvosto) vastuulla	Kotimaan vastuulla
Talletussuoja	Kotimaan vastuulla ennen yhteistä talletussuojaa	Kotimaan vastuulla

- Pankkien tasapuolisten toimintaedellytysten varmistaminen aiempaa haasteellisempaa
- Systemisesti merkittävän sivukonttorin sijaintivaltion valvojan oikeudet saatava nykyistä paremmin EU-lainsäädäntöön

Mitä vaikutuksia vakuutusyhtiön sivukonttoristumisella?

- Vakavaraisuusvalvonta
 - Kokonaan yhtiön kotivaltion valvontaviranomaisen vastuulla
- Asiakkaan asemaan ja Finanssivalvonnan menettelytapojen valvontaan tai valvontavastuisiin ei merkittäviä muutoksia
- Finanssivalvonta valvoo edelleen lakisääteisen tapaturma- tai liikennevakuutusmaksujen turvaavuutta ja kohtuullisuutta

FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Sijoitustuotteiden myynnin sääntely tiukentumassa 2018

Sijoitus- ja vakuutus tuotteiden myyntiä koskevat velvoitteet tiukentuvat v. 2018 alusta

- Sijoitus- ja vakuutus tuotteita tarjoavilla henkilöillä oltava jatkuvasti riittävä osaaminen ja ammattitaito
- Tuotehallintaprosessi uutena vaatimuksena
 - Yhtiö voi tarjota kutakin tuotetta vain ennalta määritetyille asiakasryhmälle
 - Tavoitteena eliminoida riskiä siitä, että asiakkaalle myydään sopimattomia tuotteita
- Velvollisuus antaa sijoitusneuvoja tuotteista laajenee, kun yksinkertaisten, ilman neuvontaa myytävien tuotteiden määritelmä supistuu
- Asiakkaan riskin- ja tappionsietokyvyn selvittäminen korostuu ja asiakkaalle annettavan sijoitusneuvon soveltuvuus perusteltava asiakkaalle
- Viime kädessä jatkossa mahdollista kieltää tuotteen tarjoaminen, jos muilla keinoin ei pystytä varmistamaan riittävää asiakkaansuojaa

- Henkilöstöä ei tule palkita eikä tuloksellisuutta arvioida tavalla, joka on ristiriidassa asiakkaan edun mukaisen toiminnan kanssa
- Myyntitavoitteet eivät saa kannustaa epäasialliseen toimintaan eli suositteluun asiakkaalle muuta kuin tämän tarpeisiin parhaiten sopivaa tuotetta
- Palkitseminen ei saa perustua vain tai pääosin määrällisiin kriteereihin, myös laadulliset huomioon
- Kiinteän ja muuttuvan palkkion tasapaino tulee säilyttää, jotta palkitsemisrakenne ei suosi yrityksen ja sen henkilöstön etuja suhteessa asiakkaan etuun

FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Kiitos!

#finanssisektori

